GLOSARI

- ***"attractive"*** - menarik
- '***Backlighting***' - Lampu jenis ini mempunyai fungsinya seakan sama dengan jenis '*uplight*ing' namun berbeza dari segi posisi apabila dipasang.
- '**Buffer zone**' – zon penampan
- '***Bollards***' – penghadang atau tiang kecil yang mengasingkan diantara jalan raya dan laluan pejalan kaki.
- '***cross-section***' – keratan rentas
- ***City of Choice***" - Bandaraya Pilihan
- ***"dynamic***" – boleh berubah dalam fluks tidak static
- **'Genius loci'** – suatu reka bentuk yang memberi tumpuan ekologi dan nurseri tumbuhan asli yang mantap kepada reka bentuk ,pemasangan, pemulihan, dan pengurusan landskap,seni dan sains yang kita rujuk sebagai perancangan dan reka bentuk ekologi.
- ***'Geologi'*** - sains tentang asal usul, sejarah, struktur, dan komposisi bumi, kaji bumi
- ***'Gazette'*** – sesuatu yang diwartakan
- ***'Introduced species'*** - Suatu sepsis yang telah diletakkan ke dalam ekosistem atau komuniti (sama ada sengaja atau tidak sengaja) dimana ia tidak berlaku secara semulajadi
- "***Landscape character***" - Ciri-ciri lanskap
- '***local agenda***' – rancangan tempatan
- "***Mapan***" - kata adjektif yang membawa maksud kukuh
- '***Monument***' – sesuatu yang dibina untuk mengingati peristiwa penting.
- ***'optimum***' - kedudukan (jumlah, paras, dan lain-lain) yang terbaik atau paling menguntungkan
- "***ordinan'*** - perintah, peraturan, statut, dan sebagainya oleh sesuatu pihak berkuasa, undang-undang.
- '***Physiographical'*** – kajian ciri-ciri fizikal permukaan bumi
- ***'ratio***' – nisbah
- '***relic'*** – peninggalan peradaban lama
- ***'semishade'*** *- separuh teduhan*
- '***sense of welcoming'*** - keindahan dan kekayaan fenomena yang terdiri daripada tempat tertentu.
- '***skyline'*** – kaki langit
- '***spot light'*** – lampu sorotan
- '***spiritual'*** - 'Rohani'
- '***subdivision"*** – pecah bahagian
- '***Uplighting***' - digunakan untuk mendapatkan kesan bayangan terutama jika dipancarkan dari bawah ke arah pokok
- ***'Water Cascade'*** – air terjun
- "***vibrant"*** - berdaya maju
- **arca** - biasanya direkabentuk untuk memperkenalkan sesuatu tempat seperti budayanya
- ***Airpor*t** - lapangan terbang
- **ASMC** - ASEAN *Specialized Meteorological Centre*
- ***Attrite*** – sokongan
- **BDA** - (Bintulu Development Authority) - Lembaga Kemajuan Bintulu

  Lembaga Kemajuan Bintulu telah ditubuhkan berikutan penemuan rizab gas asli dan minyak yang banyak di luar pantai Bintulu.
- **Benomyl** – Benomyl adalah racun kulat yang telah diperkenalkan pada tahun 1968 ole Dupont. Ia adalah benzimidazole sistematik racun kulat yang terpilihtoksik kepada mikrioorganisma dan invertebarata, terutama cacing tanah.
- ***Bruguiera*** - tumbuhan yang hidup di kawasan berpaya di muara sungai terdiri daripada pelbagai spesies.
- ***Cinnamomun iners*** - Medang teja
- **CPTED** - ('Crime Prevention ThroughEnvironmental Design') Pelaksanaan reka bentuk persekitaran fizikal yang selamat.
- **CBD** - Central Business District
- **DLN** - Dasar Landskap Negara

  Dasar Landskap Negara (DLN) merupakan satu inisiatif penting ke arah mentransformasikan gerak kerja lebih berkesan bagi meningkatkan kualiti hidup rakyat melalui penyediaan landskap berkualiti, bersih, sihat dan selamat.
- **DOE** - Jabatan Alam Sekitar
- **DPN** - Dasar Perhutanan Negara
  Dasar Perhutanan Negara (DPN) adalah merupakan satu garis panduan bagi menjamin pengekalan sumber hutan Negara.
- **DPN** - Dasar Pertanian Negara
  Dasar Pertanian Negara ditubuhkan semenjak tahun 1984, tiga Dasar Pertanian Negara (DPN) digubal untuk memajukan sektor pertanian.
- **DSN** – Dasar Sosial Negara
  Dasar Sosial Negara (DSN) adalah satu dasar pembangunan sosial yang berteraskan nilai-nilai murni dan peningkatan keupayaan insan bagi mencapai kesepaduan dan kestabilan sosial, ketahanan nasional dan kesejahteraan hidup masyarakat Malaysia yang maju dan mantap.
- ***Focal point*** - titik tumpuan

- ***Fungicide*** - racun kulat
- **GIS** – (‘Geographical Information Symtem’) Manual pelaksanaan pemetaan

  GIS sebuah system maklumat geografi, sains maklumat geografi, atau kajian maklumat geospatial adalah system yang direka untuk merakam, menyimpan, memanipulasi, maenganalisis, dan membentangkan semua jenis data geografi rujukan.
- **GPLN** - Garis Panduan Landskap Negara

  GPLN adalah merupakan salah satu usaha Jabatan Landskap Negara di dalam membantu semua pihak terlibat terutama bagi Pihak Berkuasa Tempatan dan pemaju dalam perancangan dan pembangunan landskap demi menjamin pembangunan yang berkualiti dan mampan.
- **Human Resource** - sumber tenaga manusia
- **Hutan Simpan** - ’Hutan Simpan’ bermaksud kawasan tanah,kawasan perairan pedalaman ataukawasan perairan dalam negeri.
- **Hidupan Liar** - ’Hidupan Liar’ bermaksud mana-mana spesis hidupan liar atau tumbuh-tumbuhan liar yang wujud, atau habitat biasa di Sarawak atau di tempat lain.
- **Hortikultur** - sains atau seni penanaman bunga, buah-buahan, dan sayur-sayuran.
- **Ipok** - penunggu laut
- **Indigenous** - Sesuatu hidupan yang berlaku secara semula jadi dalam sesuatu kawasan atau persekitaran.
- **Insecticide** - racun serangga
- **JLN** - Jabatan Landskap Negara
  Jabatan Landskap Negara merupakan satu badan yang bertanggungjawab untuk merancang, menyelaras, melaksana dan mengawalselia pembangunan landskap, keperluan kawasan lapang, kawasan hijau dan kemudahan rekreasi Negara.Jabatan Landskap Negara telah ditubuhkan secara rasminya pada 1 January 1996.
- **JUPEM** - Jabatan Ukur dan Pemetaan Malaysia.JUPEM merupakan antara agensi kerajaan yang tertua di Malaysia di mana aktiviti pengukuran bermula pada tahun 1885 dengan tertubuhnya Jabatan Ukur Negeri Johor. JUPEM bertanggungjawab dalam memacu pembangunan negara dan berfungsi sebagai penasihat kerajaan dalam bidang ukur dan pemetaan disamping menjalankan kerja-kerja pengukuran dan pemetaan sebagai asas pembangunan sosio ekonomi dan kedaulatan negara.
- **Kanun Tanah Sarawak (Sarawak Land Code)**

  Kanun Tanah Sarawak merupakan ordinan yang paling penting dalam segala isu perihal pembangunan di Negeri Sarawak.
- **Keliseh** - Keliseh merupakan satu lagi makanan tradisional masyarakat kaum Melanau.
- ***Keywords*** - kata kunci
- **KSAS** - Kawasan Sensitif Alam Sekitar
- **Kawasan Sensitif Alam Sekitar (KSAS)** - suatu kawasan khas yang sangat sensitif kepada sebarang bentuk perubahan kepada ekosistemnya akibat proses alam semulajadi.
- **“Landscape character”**- secara ringkasnya, ciri-ciri landskap ialah menjadikan sesuatu kawasan menjadi unik. Ia ditakrifkan sebagai corak yang berbeza, dikenali dan konsisten unsure-unsur, sama ada (tanah, bentuk muka bumi).
- **LNG** - (*Liquefied natural gas*) petroleum dan gas asli
- ***MEB*** *– Model Ekonomi Baru.Model Ekonomi Baru* berteraskan kepada peningkatan produktiviti pekerja yang bermatlamat membantu mereka meningkatkan pendapatan.
- ***Medium intervention*** - pembangunan sederhana
- ***Nature*** - semulajadi
- **NKRA - (National Key Result Area)**

  Bidang Keberhasilan Utama Negara .Bidang Keberhasilan Utama Negara atau NKRA (NATIONAL KEY RESULT AREAS) merupakan usaha kerajaan Malaysia untuk memenuhi keperluan rakyat selepas PRU12.
- **NGO** – (Non-Governmental Organisations) Badan Bukan Kerajaan .Badan Bukan Kerajaan (NGO) merupakan pertubuhan yang ditubuhkan oleh pihak atau pertubuhan swasta yang tidak mempunyai apa-apa hubungan dengan mana-mana kerajaan. Terdapat NGO yang dibiaya oleh kerajaan tertentu, namun keahlian pertubuhan sebegini tidak terbuka kepada mana-mana pihak kerajaan.
- **NWQS** - Piawai Kualiti Air Kebangsaan
- **Park Officer** - ’Park Officer bermaksud mana-mana pegawai yang dilantik di bawah seksyen 3, dan termasuk pihak penguasa .
- **Park Warden dan Park Ranger** - ’Park Warden’ dan ’Park Ranger’ bermaksud ’Park Warden’ dan satu ’Park Ranger’ dilantik di bawah seksyen 3 (2).
- **PBT** - Pihak Berkuasa Tempatan .Pihak Berkuasa Tempatan merupakan kerajaan ketiga dalam pentadbiran Negara. Pihak Berkuasa Tempatan merupakan pelaksana dasar di peringkat akar umbi yang secara langsung menyampaikan perkhidmatan kepada warga penduduk tempatan.
- **Pelan Penanaman (Planting Plan)** - Pemilihan bahan tanaman adalah berdasarkan kriteria yang telah ditetapkan. Pertukaran adalah tidak dibenarkan kecuali di atas persetujuan.
- ***Pelthoporum pterocarpum*** - Batai laut
- **Pergola** - Pergola merupakan landskap kejur yang direka bentuk untuk laluan kepada pengguna di samping memberi sokongan kepada tumbuh-tumbuhan menjalar di atasnya.
- **PIL** - Pelan Induk Landskap
  Pelan Induk Landskap merupakan salah satu program Jabatan Landskap Negara, Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan yang dilaksanakan di dalam Rancangan Malaysia KeSembilan.
- **Pisak Tibow** - Sejenis permainan tradisi masyarakat Melanau yang sangat popular.
- ***Rhizophora*** - tumbuhan yang hidup di kawasan berpaya di muara sungai, antara pertembungan air tawar dan air laut.

- **RMK 9** - Rancangan Malaysia Ke Sembilan .Rancangan Malaysia Kesembilan merupakan rancangan pembangunan Malaysia bagi tempoh 2006-2010.

- **RMLT** - Rancangan Malaysia Lima Tahun.Rancangan Malaysia Kelima merupakan rancangan pembangunan bagi tempoh 1986 - 1990 .
Kerajaan mengamalkan strategi pembangunan yang stabil. Sektor swasta memangkin pembangunan ekonomi, terutamanya dalam pembangunan sektor industri berat dan industri berasaskan sumber.

- **SCORE** – Sarawak Corridor of Renewable Energy
Sarawak Corridor of Renewable Energy dikenali sebagai SCORE, Sarawakadalah salah satu daripada lima koridor pembangunan serantau yang sedang dibangunkan di seluruh negara. SCORE adalah inisiatif utama yang dilaksanakan untuk membangunkan Wilayah Wilayah Pusat dan mengubah Sarawak ke dalam Negara maju menjelang tahun 2020. Ia bertujuan untuk mencapai matlamat mempercepatkan pertumbuhanekonomi dan pembangunan negeri, serta meningkatkan kualiti hidup rakyat Sarawak. spesis tanaman berbunga dan tanaman tidak berbunga,atau mana-mana bahagian yang dapat dikenalpasti.

- ***Spatial*** – reruang

- ***Spondias pinnata*** - Kedondong

- ***Serahang*** - *Serahang* adalah diperbuat daripada daun buluh dan daun nipah dengan memasukkan bertih, telur ayam, pulut kuning, kirai atau rokok daun, dan sirih ke dalamnya.

- ***Si'et*** - Ulat Sagu

- **Sense of place** – keindahan dan kekayaan fenomena yang terdiri daripada tempat tertentu.

- **Tebaloi** - Tebaloi ialah satu produk tradisional yang berasaskan tepung sagu dan lemak kelapa.

- **Terendak** - Terendak merupakan salah satu peralatan menutup kepala yang digunakan sebagai pelindung oleh kaum Melanau.

- **TPO** - (tree preservation order) pemeliharaan pokok
Usaha yang dijalankan untuk mengawal agar pokok tidak ditebang dengan sewenangnya.

- **Tutop** - Tudung Saji

- **TQM** – (*Total Quality Management)* Kualiti Secara menyeluruh.Kualiti Secara menyeluruh *(TQM) ialah satu proses pengurusan kualiti yang berorientasi memenuhi kepuasan pelanggan secara berterusan dan melibatkan semua aspek dalam organisasi. TQM melibatkan aktiviti penambahbaikan secara berterusan*

- **Ulat Sagu** - Ulat Sagu (Ulat Mulong) menurut gelaran dalam bahasa melanau adalah si'et berasal dari anak kumbang rumbia dan bersarang di dalam batang pokok rumbia yang telah mereput.

- **Umai** - Umai merupakan sejenis makanan laut tradisional masyarakat Melanau di Sarawak.

- **Waterbody** – suatu pertubuhan air yang membentuk ciri-ciri fifiografi, misalnya laut atau takungan.
wakaf - Wakaf / gazebo direkabentuk untuk memberi teduhan dan sebagai tempat istirehat kepada pengguna.

- **WQI** - (Water Quality Index) Indeks Kualiti Air adalah merupakan asas kepada penilaian sistem saliran air yang menghubungkan kategori muatan pencemaran dan pencirian kelas penggunaan yang bermanfaat.